

exclusief voor leden

Fietsers en voetgangers extra beschermd in de wet

Zelden raakt iemand opzettelijk bij een verkeersongeval betrokken. Toch vallen er jaarlijks maar liefst zo'n 200.000 gewonden in het verkeer waaronder vele fietsers en voetgangers. Voor alle betrokken partijen bestaat er na een ongeluk onzekerheid.

Fietsers en voetgangers kampen vooral met de vraag: kan ik en zal ik de automobilist wel aanspreken? Bij de automobilist leeft vooral de vraag: kan ik worden aangesproken als mij niets te verwijten valt?

A. Positie fietser en voetganger

Kwetsbare verkeersdeelnemers

Zonder beschermingsmiddelen - zoals bumpers of kreukelzones - krijgen fietsers, voetgangers en andere niet-gemotoriseerde verkeersdeelnemers na een verkeersongeval relatief vaak te maken met de langdurige gevolgen van letsel. De wetgever heeft daarom een regeling gemaakt (artikel 185 Wegenverkeerswet) waarin deze groep verkeersslachtoffers hun kosten, verlies aan inkomen en andere schade door het ongeval voor een groot deel kunnen verhalen op de andere partij. Het gaat daarbij uitsluitend om aanrijdingen waarbij een kwetsbare verkeersdeelnemer wordt aangereden door een motorrijtuig (auto, motor, brommer). Voor het gemak duiden we in deze Rechtshulpwijzer de eerste groep met 'fietser/voetganger' en de tweede met 'automobilist' aan.

Verfijning regels

In rechterlijke uitspraken is bovenstaande regeling verder verfijnd. Daarbij is het volgende onderscheid van belang:

- **Kinderen tot 14 jaar** Bij een aanrijding tussen een motorrijtuig en een fietser/voetganger jonger dan 14 jaar, is de eigenaar van het motorrijtuig nagenoeg altijd aansprakelijk voor alle schade die het kind oploopt.
- **Personen vanaf 14 jaar** Bij een aanrijding tussen een motorrijtuig en een kwetsbare verkeersdeelnemer van 14 jaar of ouder, is de eigenaar van het motorrijtuig minimaal voor 50% aansprakelijk voor de schade die de fietser/voetganger oploopt.

Dit geldt niet als de automobilist overmacht kan aantonen, maar in de praktijk is dit uitzonderlijk en zeer moeilijk te bewijzen. Deze 50% is een ondergrens.

Uiteindelijke schadevergoeding?

Bij een ongeval met een fietser/voetganger van 14 jaar of ouder gaat het vaak om de vraag hoeveel de automobilist moet bijdragen in de schade van de fietser/voetganger. Of deze meer krijgt dan 50% vergoeding hangt af van de verkeersfouten van beide partijen en van de 'billijkheid'. De automobilist moet de fouten van de fietser/voetganger aantonen.

Tot welke vergoeding dit kan leiden, laten de volgende voorbeelden zien:

- Bij een aanrijding heeft een automobilist voor 80% het ongeval veroorzaakt en een 19-jarige fietser voor 20%. De fietser krijgt dan 80% van zijn schade vergoed.
- Een automobilist heeft voor 25% het ongeval veroorzaakt, een 60-jarige fietser voor 75%. Normaal gesproken zou de fietser slechts 25% vergoed krijgen. De fietser ontvangt toch minimaal 50% van de schade.
- Beide partijen hebben voor 50% bijgedragen aan het ongeval. De fietser is net 14 jaar (boven de grens van 14 jaar). De rechter kan (is niet verplicht) het billijk vinden dat de fietser een hogere vergoeding krijgt, bijvoorbeeld 60%.

Wel of geen actie ondernemen?

Veel fietsers en voetgangers laten het er na een aanrijding bij zitten. Daarbij speelt vaak dat men niet op de hoogte is van deze speciale beschermingsregel, dat men zichzelf 'medeschuldig' voelt aan het ongeval, dat men de schade laag inschat, dat de schade zich pas na verloop van tijd manifesteert of dat de tegenpartij zich niet bekend heeft gemaakt. Gevolg kan zijn dat men zelf volledig opdraait voor de langdurige of blijvende gevolgen van het ongeval zoals kosten voor medische behandelingen, inkomensverlies, beperkingen van doorstroming in opleiding of werk en beperkingen in de vrije tijd.

ANWB Rechtshulp adviseert dan ook dat u bij een aanrijding zo mogelijk altijd:

1. **gegevens van de tegenpartij verzamelt (kenteken, naam en adres bestuurder, naam (auto)verzekeraar)**
2. **gegevens van getuigen vraagt (naam, adres, verklaring)**
3. **bij letsel (ook als u denkt dat het wel meevalt): politie inschakelt voor het opmaken van proces-verbaal .**

Met deze gegevens achter de hand kunt u na het ongeval ANWB-Verkeersslachtofferhulp (tel. 088 269 77 66) inschakelen om na te gaan óf u mogelijkheden heeft en zo ja welke stappen voor u van belang kunnen zijn.

B. Positie eigenaar motorrijtuig

Geen schuld, wel aansprakelijk?

Met de beschermingsregel voor fietsers en voetgangers gebruikt de wetgever een vorm van aansprakelijkheid waarbij 'schuld' van de bestuurder niet beslissend is. Deze 'risicoaansprakelijkheid' wordt bijvoorbeeld ook toegepast bij ouders voor schade die is veroorzaakt door hun kinderen. De redenering hierbij is onder meer dat bepaalde objecten extra kans op schade met zich meebrengen waarvoor de eigenaar dan ook redelijkerwijze moet kunnen worden aangesproken. Bij verkeersongevallen speelt ook een rol dat de eigenaar van

het motorrijtuig de schade van de fietser/voetganger kan laten vergoeden door zijn verplichte WA-verzekering voor het motorrijtuig (WAM-verzekering). Alleen in het geval dat overmacht te bewijzen is, hetgeen zelden het geval is, bent u niet aansprakelijk. Zoals eerder vermeld gaat het hier om uitzonderlijke situaties, zoals iemand die een zelfmoordpoging doet door 's nachts de snelweg op te wandelen.

Verzekerd en toch nog schade?

- Als uw WAM-verzekeraar schade vergoedt aan de andere partij, kan dit als gevolg hebben dat uw no-claim korting vermindert. Dit is niet het geval als uw verzekeraar is overgestapt van het no-claim naar het "no-blame" systeem. Mede door druk van de ANWB hebben namelijk een aantal autoverzekeraars hun bonus/malussysteem aangepast: keert de verzekeraar de schadevergoeding uit en heeft de verzekerde automobilist geen schuld aan het ongeval, dan blijft deze dezelfde premie betalen. Voor verzekerden die niet een dergelijke verzekering hebben, kan het de moeite lonen om een verzekeraar te kiezen die dit systeem hanteert.
- De schade aan uw eigen motorrijtuig door de aanrijding is vaak niet te verhalen.

Dat ligt anders als:

- u een all-risk of cascoverzekering heeft. U verhaalt dan bij uw eigen verzekeraar. Uw schade blijft dan beperkt tot het no-claim verlies.
- u overmacht aantoonst. U kunt dan de schade verhalen op de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren van de fietser/voetganger. Hoewel deze AVP-verzekeraar niet verplicht is, hebben veel mensen deze verzekering.
- de aanrijding geheel of bijna geheel is te wijten aan een fout van de fietser/voetganger. De schade kan dan in het algemeen tot maximaal de helft worden verhaald op de AVP-verzekeraar van de fietser/voetganger.

Gratis advies

Als ANWB lid hebt recht op gratis telefonisch juridisch advies. Afdeling Rechtshulp telefoonnummer 088 269 77 88 of stel uw vraag per e-mail, jurinfo@anwb.nl.

Voor meer informatie zie ook anwb.nl/rechtshulp.